

ความสำคัญของภาษาท้องถิ่น

The Importance of Dialects and Indigenous Languages

นิตยา กาญจนวรรณ | Nitaya Kanchanawan

บทคัดย่อ

ราชบัณฑิตยสถานได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง จึงได้รวมเรื่องภาษาท้องถิ่นไว้ในนโยบายภาษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่นขึ้นมา 6 ชุด รวมทั้งกรรมการจัดระบบการเขียนภาษาที่ยังไม่มีระบบการเขียน และจัดทำระบบการถอดอักษรภาษาท้องถิ่นเป็นอักษรโรมันเพื่อนำเสนอต่อองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) ต่อไป

คำสำคัญ: ภาษาท้องถิ่น วรรณกรรมท้องถิ่น นโยบายภาษาแห่งชาติ ระบบเขียนภาษาท้องถิ่น การถอดอักษรภาษาตระกูลไทเป็นอักษรโรมัน

Abstract

Dialects and indigenous languages have been given a great deal of attention by the Royal Institute of Thailand. They have been included prominently in the National Language Policy, and six committees deal with languages and literatures of the northern, southern, and Isan (northeastern) regions of the country. In addition, writing systems have been developed for several indigenous languages, and principles have been established for alphabets of some major Tai languages so that they can be proposed to the ISO.

Keyword: dialects and indigenous languages, regional literature, national language policy, writing systems, Romanization principles

บทนำ

คณะกรรมการกำหนดกรอบแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ: นโยบายภาษาท้องถิ่นทั้งภาษาตระกูลไท และภาษาตระกูลอื่นๆ ได้ให้คำนิยามศัพท์ไว้ว่า **ภาษาท้องถิ่น (Local Languages)** คือ ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งและมักเป็นภาษาแม่ของคนในท้องถิ่นนั้น ในประเทศไทยมีภาษาท้องถิ่นทั้งที่เป็นภาษาตระกูลไท และภาษาตระกูลอื่นๆ แบ่งออกเป็น ภาษาไทยท้องถิ่นตามภูมิภาค (Regional Thai Languages) ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย เช่น ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาชาติพันธุ์ (Ethnic Languages) ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษามลายูปาดานี ภาษาม้ง ภาษาอ่าข่า ภาษาซอง ภาษาโมแกน ภาษาลื้อ ภาษาญ้อ ภาษาภูไท ภาษาพวน

ราชบัณฑิตยสถานกับนโยบายภาษาแห่งชาติ

ความสำคัญของภาษาท้องถิ่นเห็นได้ชัดในโครงการนโยบายภาษาแห่งชาติ (National Language Policy) ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้เริ่มจัดทำขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 โครงการนโยบายภาษาแห่งชาติเป็นโครงการวางแผนนโยบายภาษาของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทย ยังไม่มีการจัดทำนโยบายภาษาที่ชัดเจน ปัจจุบันโลกพัฒนาขึ้น การศึกษาภาษาอื่นๆ นอกจากภาษาไทยเป็นกำไรทางสังคมและเศรษฐกิจ นโยบายภาษาที่กำหนดแนวทางในการศึกษาภาษาต่างๆ ที่มีใช้อยู่ภายในประเทศตลอดจนภาษาเศรษฐกิจเพื่อการใช้งานจึงจำเป็นสำหรับประเทศไทย นโยบายภาษาแห่งชาติประกอบด้วย 6 นโยบายหลัก ดังนี้

1. นโยบายภาษาไทยสำหรับนักเรียนไทยและคนไทย รวมทั้งภาษาไทยสำหรับคนต่างชาติในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. นโยบายภาษาท้องถิ่นทั้งภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นๆ
3. นโยบายภาษาเพื่อเศรษฐกิจ ภาษาเพื่อนบ้าน และภาษาการงานอาชีพ
4. นโยบายภาษาสำหรับผู้แสวงหางานทำในประเทศไทย
5. นโยบายภาษาสำหรับผู้พิการทางสายตาและผู้พิการทางการได้ยิน
6. นโยบายภาษาสำหรับการแปล การล่าม และล่ามภาษามือ

ราชบัณฑิตยสถานได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 2 คณะ คือ คณะกรรมการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ มีหน้าที่ในการดำเนินงานศึกษาข้อมูล จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งที่เป็นการประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ แล้วรวบรวมความคิดเห็นเสนอต่อคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง คือ คณะกรรมการนโยบายภาษาแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ร่างนโยบายภาษาแห่งชาติเสนอนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการทั้ง 2 ชุด ประกอบด้วยราชบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย ทางด้านภาษาไทย ภาษาศาสตร์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

นโยบายภาษาแห่งชาติมีสาระสำคัญ คือ ทำนุบำรุงและส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ และภาษาท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นๆ เพื่อสงวนรักษาความหลากหลายของภาษาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของผู้พิการ เช่น ภาษามือของผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อสร้างพื้นฐานทางการศึกษา เศรษฐกิจ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มั่นคงและการสร้างสันติสุขแก่ชนในชาติ

นอกจากนี้ นโยบายภาษาแห่งชาติยังส่งเสริมสนับสนุนการสอนภาษาต่างประเทศทั้งภาษาเศรษฐกิจและภาษาของประเทศเพื่อนบ้านแก่นักเรียนไทย เพื่อเป็นการพัฒนาความร่วมมือและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ อีกทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษาหรือพหุภาษาสำหรับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาแม่ต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน และกลุ่มผู้แสวงหางานทำในประเทศไทย โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน (Mother Tongue Based) ในการสร้างความเข้มแข็งของการเรียนการสอนภาษาไทย และเพื่อพัฒนาสมองและการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการแปล การล่าม และล่ามภาษามือให้มีมาตรฐานด้วย

ต่อมาในวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 นายกรัฐมนตรี (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ในฐานะผู้บังคับบัญชาราชบัณฑิตยสถานพิจารณาเห็นชอบให้ราชบัณฑิตยสถานดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ จากนั้นนายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ก็ได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและกำหนดแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2555 โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

นโยบายภาษาท้องถิ่นทั้งภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นๆ

ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและกำหนดแผนยุทธศาสตร์ตามนโยบายภาษาแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถานก็ได้จัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญแก่ภาษาท้องถิ่นขึ้นเมื่อวันที่ 25 และ 26 มิถุนายน 2552 โดยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ภาษาท้องถิ่นเพื่อความมั่นคงทางสังคม” ที่โรงแรมกรีนเลค รีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานที่ได้มา จัดงานนี้ร่วมกับราชบัณฑิตยสถานก็คือกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท (SIL International) และ Pestalozzi Children’s Foundation

การประชุมครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำ “นโยบายภาษาแห่งชาติ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษากลุ่มชาติพันธุ์และภาษาถิ่น

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ได้สรุปเกี่ยวกับเรื่องภาษาที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทยไว้ว่า มีกลุ่มชนที่พูดภาษาแตกต่างกันถึง 70 กลุ่ม มีผู้พูดภาษาไทยกลางมากที่สุดคือร้อยละ 37 รองลงมาคือ ภาษาลาวอีสาน ร้อยละ 28 ภาษาคำเมือง (ภาษาเหนือ) ร้อยละ 10 ภาษาปักษ์ใต้ ร้อยละ 9 ภาษาเขมรถิ่น ร้อยละ 3 ภาษามลายูถิ่น ร้อยละ 2 ที่พูดกัน ร้อยละ 1 คือ ภาษาไทยโคราช ผู้ไทย กูย (ส่วย) ญ้อ ไทยเลย ลาวหล่ม กะเหรี่ยง ส่วนภาษาอื่นๆ นั้นพูดกันไม่ถึงร้อยละ 1

ด้านภาษากลุ่มชาติพันธุ์ มีตัวอย่างภาษาจาก 4 ถิ่น คือ ภาษามลายูถิ่นภาคใต้ ภาษาของ จังหวัดจันทบุรี ภาษาเขมรถิ่นไทย จังหวัดสุรินทร์ และภาษาปกากะญอ (กะเหรี่ยง) จังหวัดเชียงใหม่

สภาพปัญหาที่มีอยู่ร่วมกันก็คือ เด็กซึ่งใช้ภาษาของตนเองที่บ้านต้องมาใช้ภาษาไทยมาตรฐานที่โรงเรียน จึงมักจะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน ผลที่ได้ก็คือความเสียเปรียบ แล้วกลายเป็นความเครียด เด็กจึงไม่ยอมแสดงออก ไม่ยอมสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจึงต่ำ แล้วเด็กก็เกิดความอายในชาติพันธุ์ของตนเอง

วิธีจัดการกับปัญหาข้างต้นของแต่ละกลุ่มมีดังนี้ คือ

กลุ่มภาษามลายูถิ่นใช้การศึกษาทวิภาษา โดยใช้หลักสูตรปฐมวัยตามแบบของกระทรวงศึกษาธิการ มีการสอดแทรกวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตมุสลิม เพื่อเตรียม

เข้าสู่ “มลายูศึกษา” โดยได้ทดลองใช้ใน 4 โรงเรียน 4 จังหวัด เริ่มที่ชั้นอนุบาล และเตรียม จะใช้กับชั้นประถมศึกษาในปีต่อไป

วิธีการเช่นนี้ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนด้วยภาษาของตน วิธีการสอนก็มี หลากหลายรูปแบบ มีทั้งความเป็นท้องถิ่นและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สื่อในการเรียนใช้ทั้ง 2 ภาษา คือภาษาของเด็กและภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาของเด็กนั้นก็เขียนด้วยตัวอักษรไทย งานนี้มีปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาช่วยด้วยอย่างแข็งขัน

กลุ่มภาษาของได้นำชาวบ้านมาเป็นที่ปรึกษาของครูจัดทำระบบตัวเขียนโดยใช้ อักษรไทย ชาวบ้านจะช่วยกันเขียนเนื้อหาวิชา มีการคัดเลือกครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ช่วยสอน โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชุมชนร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ช่วยชี้แนะแหล่งเรียนรู้ และมีการวัดผลเข้าสู่มาตรฐานวิธีการเช่นนี้ทำให้เด็กสนุก มีทัศนคติ ที่ดีต่อภาษาแม่ ชุมชนมาช่วยกันทำหนังสือเรียน เกิดกระบวนการเรียนรู้สืบค้นข้อมูล มีหลักสูตรท้องถิ่นที่ชุมชนมีส่วนร่วม เกิดครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ค่าสอนจากวัด

กลุ่มภาษาเขมรถิ่นไทยมีการสำรวจ รวบรวมภาษาเขมรถิ่นไทย ปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมทีมวิจัย อบรมระบบตัวเขียนด้วยอักษรไทย ผลิตหนังสือโดยมีชุมชนเข้าร่วม ปราชญ์ชาวบ้าน มาช่วยกันสอนหนังสือ โดยทดลองใช้กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ช่วงชั้นที่ 2 และเตรียมจัดทำ E- Learning นอกจากนี้ชุมชนยังได้มาช่วยทำอาหารกลางวัน มีผู้ตั้งโรงสีกาให้โรงเรียน เมื่อถึง วันเกิดชาวบ้านก็นำอาหารมาเลี้ยงเด็ก และจัดการเรื่องกีฬาให้ด้วย

กลุ่มภาษาปกาเกอะญอ หรือกะเหรี่ยง เริ่มจากโครงการนำร่องร่วมภาครัฐ-องค์กร เอกชน ในหมู่บ้านปกาเกอะญอ 5 แห่ง ผ่านความขัดแย้งทางความคิดเรื่องการสอนภาษาแม่ มาร่วมงานสร้างความเข้าใจระหว่างกัน แต่ต่อมามีการโยกย้ายครูในโรงเรียนของรัฐ จึงเหลือ วิธีการเช่นนี้เพียงแห่งเดียวที่โรงเรียนของชุมชนในหมู่บ้านมอวาคี ที่นี่ยังใช้รูปแบบประถมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นเนื้อหาวัฒนธรรมและภาษา ปกาเกอะญอเข้าไปด้วย มีการเรียนภาษาไทย อังกฤษ และปกาเกอะญอ โดยเรียนทั้งที่ โรงเรียนและที่บ้าน มีผู้รู้และศิษย์เก่ามาช่วยสอน จัดค่ายประจำปี โดยชุมชนเป็นผู้จ้างครู กศน. และครูปกาเกอะญอในท้องถิ่นทั้งหมด

การสอนภาษาแม่ของทุกกลุ่มมีทั้งที่จัดโดยรัฐและชุมชน ด้วยการหนุนช่วยขององค์กรเอกชน การสอนภาษาแม่มาพร้อมกับเนื้อหาวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ชุมชนต้องเข้ามีส่วนร่วม และนำมาซึ่งความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในกิจกรรมอื่นๆ ด้วย สร้างความผูกพันระหว่างกันขึ้น ผู้เรียนลดความรู้สึกแปลกแยก เริ่มเรียนด้วยความสนใจ สนุก เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง และกล้าแสดงออก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่างๆ จึงดีขึ้น

สิ่งสำคัญที่ทุกกลุ่มยืนยันก็คือ ภาษาแม่เป็นสิทธิทางวัฒนธรรม อันเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครอง ภาษาแม่ที่ขาดการสืบทอดย่อมขาดการพัฒนา เมื่อมีการสืบทอด ย่อมต้องมีการพัฒนาต่อยอด เช่น การบัญญัติศัพท์ใหม่ และการส่งเสริมพื้นที่ของการใช้ภาษาแม่ การเรียนรู้ภาษาแม่เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้วัฒนธรรมนั้น ในขั้นสูงบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจสังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) แต่ปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นก็คือ การโยกย้ายครู ซึ่งทำให้งานไม่ต่อเนื่อง

ด้านภาษาท้องถิ่น มีปัญหาทางด้านการจัดการเรียนการสอน เพราะมีผู้สนใจเรียนน้อย ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ ผู้ปกครองไม่สนับสนุน สังคมไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็น ไม่สามารถหางานหรือเป็นฐานของวิชาหลักที่จะเรียนต่อได้ นอกจากนั้นเด็กวัยรุ่นสมัยใหม่ก็ไม่พูดภาษาท้องถิ่น หรือพูดภาษาไทยมาตรฐานด้วยสำเนียงท้องถิ่น

ฐานะและบทบาทของภาษาท้องถิ่นในสังคมปัจจุบันอาจสรุปได้ว่า มีคนอยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนในเมือง (ศูนย์กลาง) ซึ่งพูดภาษาไทยมาตรฐาน กับกลุ่มคนชนบท (คนชายขอบ) ซึ่งพูดภาษาท้องถิ่น ภาษาท้องถิ่นจึงหดตัวลง ในขณะที่ภาษาไทยมาตรฐานขยายตัวขึ้น ผู้พูดภาษาท้องถิ่นเกิดความรู้สึกขาดศักดิ์ศรี ไม่มีพลัง อำนาจ ไม่มีอนาคต และมีแต่ปัญหา

กลุ่มภาษาท้องถิ่นมีข้อเสนอว่า ควรกำหนดให้ภาษาท้องถิ่นเป็นวิชาในหลักสูตร ตั้งแต่ระดับประถมถึงอุดมศึกษา กำหนดให้เป็นวิชาสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จัดสรรทุนให้เรียนเพื่อให้มีผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่ใช้ภาษาท้องถิ่น สนับสนุนให้บุคลากรของหน่วยงานได้มาศึกษาภาษาท้องถิ่น และกำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งงานบางตำแหน่งให้บุคลากรต้องรู้ภาษาท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้ก็ควรกำหนดให้ภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาทางเลือกเพื่อให้ดำรงอยู่ได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ภาษาท้องถิ่นต้องแสดงอัตลักษณ์เข้าไปมีบทบาทส่วนร่วมในกระแสหลักเพื่อเป็นการเพิ่มอำนาจและพลัง

ของภาษาและชุมชน เพื่อสร้างและขยายพื้นที่ สร้างพลังในการต่อรองเชิงอำนาจหรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เนื่องจากภาษาเป็นมิติของอำนาจ ต้องสร้างเครือข่าย สร้างความเป็นชุมชนที่มีความหลากหลาย

ราชบัณฑิตยสถานได้นำสิ่งที่ได้จากการประชุมนี้ครั้งนั้นไปเป็นข้อมูลเพื่อพิจารณาในการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติด้วย

งานด้านภาษาท้องถิ่นของราชบัณฑิตยสถาน

งานที่เด่นมากขึ้นหนึ่งของราชบัณฑิตยสถานก็คือ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 จากสำนักศิลปกรรม เพราะเป็นหลักของผู้ใช้ภาษาไทยมาตรฐานในด้านการสะกดการันต์ ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

อันที่จริงงานของราชบัณฑิตยสถานมิได้มีเพียงเรื่องการทำพจนานุกรมจากสำนักศิลปกรรมเท่านั้น แต่ยังมีส่วนอื่นๆ จากสำนักวิทยาศาสตร์ และสำนักธรรมศาสตร์และการเมืองอีกด้วย

เมื่อกล่าวถึงงานทางด้านภาษาของสำนักศิลปกรรมก็ได้มีแต่เฉพาะงานทางด้านภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น แต่ยังมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษาท้องถิ่นในประเทศไทย และภาษาต่างประเทศอีกด้วย

ด้านภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่นไทยมีคณะกรรมการอยู่ 6 ชุด คือ

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคอีสานมี ศ.ดร.ประเสริฐ ณ นคร เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคเหนือมี ศ.ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์ เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคใต้มี ศ.ดร.วิจิตร ณ านุกพงศ์ เป็นประธานกรรมการ

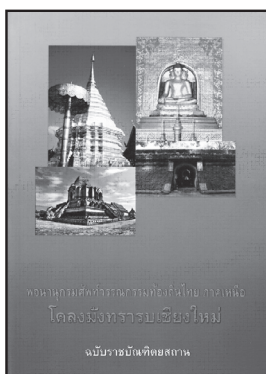
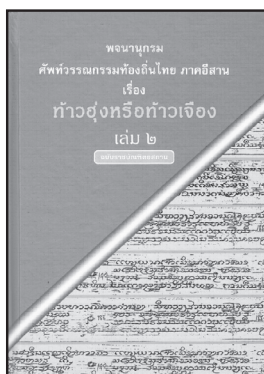
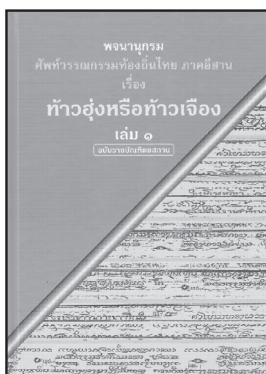
คณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำเนื้อหาวิชาการด้านภาษาไทยถิ่น ภาคใต้ มี รศ.ประพนธ์ เรืองณรงค์ เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำเนื้อหาวิชาการด้านภาษาไทยถิ่น ภาคเหนือ มี ศ.ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์ เป็นประธานกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำเนื้อหาวิชาการด้านภาษาไทยถิ่น ภาคอีสาน มี **รศ.ดร.ชลธิชา บำรุงรักษ์** เป็นประธานกรรมการ

ผลงานที่เผยแพร่ออกมาแล้ว คือ

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคเหนือ โคลงมังทรารบเชียงใหม่
พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคอีสาน ท้าวฮุ่งหรือท้าวเจือง เล่ม 1
พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคอีสาน ท้าวฮุ่งหรือท้าวเจือง เล่ม 2
พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคใต้ สุภาษิตร้อยแปด

นอกจากงานทางด้านภาษาและวรรณกรรมแล้ว ยังมีคณะกรรมการที่ทำงานทางด้านตัวอักษรท้องถิ่น อีก 3 ชุด คือ

คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยน้อยเป็นอักษรโรมัน คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่จัดทำหลักเกณฑ์การถอดอักษรและการจัดทำแบบชุดอักษร (Font) ทั้งอักษรไทยน้อยและอักษรธรรมอีสาน

คณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์การถอดอักษรภาษาตระกูลไท (Tai Language Family) เป็นอักษรโรมัน คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่จัดทำหลักเกณฑ์การถอดอักษรภาษาตระกูลไทเป็นอักษรโรมันและแบบชุดอักษรภาษาตระกูลไทเสนอไปยังสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อให้เสนอต่อไปยังองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) ให้รับรองหลักเกณฑ์และแบบชุดอักษรนี้เป็นมาตรฐานสากล จะได้ใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการจัดทำระบบเขียนภาษาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยอักษรไทย คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่กำหนดระบบการเขียนของภาษากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยใช้อักษรไทย เช่น ภาษามลายูถิ่นปาดานี ภาษาของ ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษาโซ่ทะวี่ง ภาษาญ้อกูร ภาษาอิมปี ภาษาก่อง ภาษามลาบรี ภาษาละเวือะ ภาษาขมุ ภาษาบรู

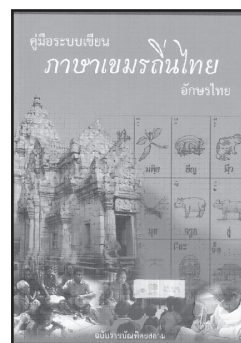
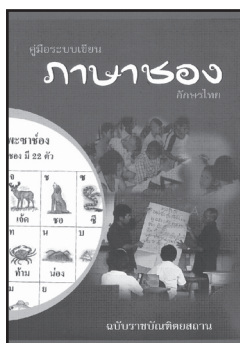
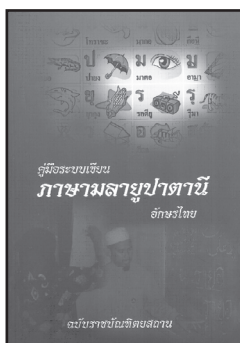
คณะกรรมการทั้ง 3 ชุดนี้มี ศ.ดร.อุดม วโรตม์ลิขิตดี เป็นประธาน

ผลงานที่เผยแพร่ออกมาแล้ว คือ

คู่มือระบบเขียน ภาษามลายูปาดานีอักษรไทย

คู่มือระบบเขียน ภาษาของอักษรไทย

คู่มือระบบเขียน ภาษาเขมรถิ่นไทยอักษรไทย

บทสรุป

ภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสมบัติอันล้ำค่าของประเทศไทย ซึ่งนอกจากสมควรอนุรักษ์ไว้แล้วก็ยังสมควรสนับสนุนให้มีบทบาทต่อไปในสังคมอย่างสมศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ด้วย ถึงแม้ว่าในสถานการณ์ปัจจุบันนี้เราจำเป็นต้องเรียนภาษาและวัฒนธรรมอื่นเพื่อประโยชน์แห่งการสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้ แต่สิ่งเหล่านี้จะประสบความสำเร็จมิได้หากภาษาแม่ถูกละทิ้ง ทั้งนี้เพราะภาษาแม่คือพื้นฐานโดยธรรมชาติของมนุษย์ หากพื้นฐานนี้ไม่แข็งแรงแล้วไซ้ การจะต่อยอดออกไปหาสิ่งอื่นๆ ย่อมประสบความสำเร็จได้ยาก ราชบัณฑิตยสถานได้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้เป็นอย่างดี จึงได้จัดกิจกรรมต่างๆ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคอีสาน เรื่อง
ท้าวฮุ่งท้าวเจือง เล่ม 1 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- , (2551). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคอีสาน เรื่องท้าวฮุ่ง
ท้าวเจือง เล่ม 2 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: สหมิตร.
- , (2552). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคเหนือ โคลงมังทรารบ
เชียงใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: บอล.
- , (2552). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคใต้ เรื่อง สุภาชีวิต
ร้อยแปด ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: บอล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). คู่มือระบบเขียน ภาษามลายูปาตานีอักษรไทย ฉบับราช
บัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: สหมิตร.
- , (2555). คู่มือระบบเขียน ภาษาของอักษรไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- , (2556). คู่มือระบบเขียน ภาษาเขมรถิ่นไทยอักษรไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์
- , (2556). นโยบายภาษาแห่งชาติ (ฉบับร่าง). ม.ป.ท.
- , (2556). หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยน้อยเป็นอักษรโรมัน (ฉบับร่าง). ม.ป.ท.
- , (2556). หลักเกณฑ์การถอดอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรโรมัน (ฉบับร่าง). ม.ป.ท.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2550). “สถานการณ์ความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมใน
ประเทศไทย” วารสารภาษาและวัฒนธรรม. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (2550). ประสบการณ์การฟื้นฟูภาษาในประเทศไทย กรณี
ภาษาของ จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- , (2550). แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย. (Ethno linguistic
Mapping of Thailand). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
Bangkok Post. (November 7, 2010)

